

Despina Prisăcaru

În cursul convorbirii lor, masca tatălui este smulsă și aflăm culisele «drumului său spre înalta societate». Și-a împins mama și prima soție la sinucidere, și-a părăsit băiatul, luându-i și iubita; în fine, a făcut tot felul de lucruri odioase, victimizând pe toți din jur. Și pentru ca toate acestea să atingă «perfecțiunea», fiul său își zboară creierii în cabină la sfârșitul teribilelor dezvăluiri despre «prețul succesului».

Sînge la comandă e un fel de farsă atroce cu iz moralist. Personajele sînt: un tată, fotoreporter de duminică, o mamă, casnică din vacanță, și un fiu cam sărac cu duhul. Și de data aceasta tatăl este o creatură hidoasă. El vinează senzaționalul (în speță, catastrofe rutiere) pentru a-l trage în poză, plasîndu-și apoi instantaneele la gazete de mare tiraj, ca să iasă din infernul anonimului și, bineînțeles, să-și rotunjească veniturile. Dar soarta nu ține cu el și în locul în care stă la pîndă nu se înfîmplă nici un accident, așa că omul, exasperat că pierde «gloria», rostogolește un pietroi care va răstuma mașina unui ofensiv cuplu plecat în vilegiatură. Iată deci «sîngele la comandă». Individul va face, febril, o mulțime de poze și le va oferi unui jurnalist dubios de la o publicație de scandal, care-l va escroca. Vrînd să repete «figura», tatăl, împreună cu obedienta consoartă, vor fi omorîți de fiul lor, victimă a șocului «educațional» care face apoi, furibund, poze la locul masacrelui. **Sînge la comandă** e un text mai bine construit și mai interesant, depistînd cu ascuțime și sarcasm cîteva maladii ale societății «avansate»: dezumanizarea în goana după profit, vidul interior, rapacitatea, traficarea senzaționalului cu orice

preț. Fără a fi o revelație estetică, piesele în cauză, cu o indiscutabilă teatralitate, ofereau bune premise de spectacol. Din nefericire, dacă regie nu e, nimic nu e. Invitată la Bacău pentru două colaborări, regizoarea Ileana Simion a luat textele și le-a pus în scenă «tel quel». A rămas numai la nivelul anecdotului, refuzată total de idee. Dincolo de primul nivel, cel literal, nu se mai vede nimic. Foissy este un moralist care «vede» absurdul, monstruosul din om, iar atitudinea sa este una incriminatorie. Ori, spectacolul e placid, fără nici un sens neliniștitor, fără vibrație, fără sugestie, totul se consumă la împlinire, evidentă fiind numai lipsa de personalitate, de direcție a demersului regizoral. Actorii, conduși spre niciunde, par a nu avea nici o vină. Totuși, în cazul onora, măcar din puțin respect pentru spectatori, rolul trebuia învățat cursiv, problema transfigurării artistice nepunîndu-se oricum. Se joacă strident, grosier, cu mijloace simpliste, exterioare, la minima rezistență. Decorurile, semnate de aceeași Ileana Simion, și costumele Deliei Ioaniu sînt oarecare, ultimele remarcîndu-se doar prin prost gust.

Plutește un nefast aer de improvizație, de automulțumire căldicică la Bacău și nimeni nu încearcă «să caute sensul pierdut». Toată lumea pare liniștită și îmi amintesc că, odată, la o înfîlțire de breaslă, un bun regizor spunea că «disperarea e semnul talentului». À bon entendeur, salut!

C.M.P.

UN SPECTACOL DE «SERVICIU»

MOARTEA ACCIDENTALĂ A UNUI REBEL de Dario Fo • **TEATRUL TINERETULUI DIN PIATRA NEAMȚ**
 • Data premierei: 27 martie 1991
 • Regia: Nicolae Scarlat • Scenografia: Ileana Huber • Distribuția: Ion Muscă [Nebunul], Cornel Nicoară [Chestorul], Corneliu Dan Borcia [Comisarul Bertozzo], Liviu Timuș [Comisarul-Fereastră], Oana Albu-Birău [Ziarista Feletti], Aurelian Burtea [Agentul Pizzani].

Acum mai bine de zece ani, Nicolae Scarlat a pus la Botoșani, în premieră pe țară, **MOARTEA ACCIDENTALĂ A UNUI ANARHIST**, un spectacol cu cîteva reprezentări, rămas practic necunoscut. Textul i-a plăcut, cu siguranță, de vreme ce l-a reluat acum la Piatra Neamț, dar noua montare, agreabilă și doar atît, pare a nu-i fi ridicat nici o problemă, totul în scenă consumîndu-se la nivelul comod, «digestiv». Noroc că spectacolul e relativ scurt și nu ai timp să te plictisești privind

nevinovatele șotii la care se dedau actorii în dulce complicitate cu un public tînăr, dispus să se amuze fără rezerve. Inspirată dintr-un caz real, scrisă în urma unei serioase documentări, piesa lui Dario Fo are un caracter politic menifest și un subtext grav. Ea acuză corupția instalată la cel mai înalt nivel, dar vizează în primul rînd practicile polițienești, mai precis, rezolvările de cazuri «delicate». Dario Fo, om de teatru total, conduce cu o mîină de maestru derularea situațiilor, îndreptînd cu abilitate tîșul satirei spre ținta propusă. Fără să folosească procedee originale [luîndu-și «son bien» de unde-l găsește] dramaturgul cucerește printr-un stil alert, vivace, prin comicul sevos, popular, prin inventivitate. El ne privește cu ochiul moralistului, critic, lucid, refuzînd compromisurile. Travestit în ne-bun, eroul său este un cavalier sui-generis al justiției, scrufînd lumea și moravurile ei într-un fel neiertător. Farsa are deci un gust grav, «neplăcut», mai ales că destule dintre realitățile surprinse nu ne sînt străine. Inscenări, corupție, măsluirea adevărului, violență, abuzuri etc. De aceea aș fi vrut ca spectacolul de la Piatra Neamț să fie unul mai actual, cu o atitudine clar conturată. Ceea ce am văzut era o interpretare simpatice dar superficială, diluată și fărîmițată de tot felul de jocuri, în spiritul acestei comedii, de acord, însă lungite și repetate pînă la epuizarea efectului. Și drept este că sala, căreia i se făcea des cu ochiul, era total cîștigată.

În rolul titular, Ion Muscă are vervă, mobilitate, dar furat de «aiureala» personajului, devine foarte previzibil de la un moment dat. Cornel Nicoară este, ca de obicei, o prezență, dar e nu mai corect de astă dată, în aceeași cheie, a jocului lejer, fără complicații și subtexte evoluînd Corneliu Dan Borcia și Liviu Timuș. Apariția Oanei Albu-Birău e una grațioasă și atît. Pare rătăcit în scenă tînărul Aurelian Burtea. Scenografia, simplă și funcțională, cum se zice de obicei, înfățișează încăperea unui comisariat de poliție, cu fereastra împincinată, bineînțeles, și cu o cadă în care se consumă cîteva hazoase «nebunii» ale eroului farsei. Spectacolul de la Piatra Neamț poate «prinde» la public, beneficiînd de dezinvoltura unor buni actori, dar, odată plecat din sală, l-ai și uitat. Regizorul, sedus el însuși de policromia situațiilor comice, a trecut ușor peste sensurile incomode, demascatoare, alarmante.

CARMEN MIHALACHE POPA